

M07/COM528/EE/20160525

वेळ : 3 तास
Time : 3 Hours

गुण : 80
Marks : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, इंग्रजी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
Incase of doubt of question, English version will be treated as final.

1. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.
 - अ) बँकिंग नियंत्रण कायदा 1949 नुसार बँकेचे भांडवल व राखीव निधी या बाबतच्या तरतूदी विवेचन करा.
a) Discuss the provisions relating to capital and reserves of Banks as per the Banking Regulations Act 1949.
 - ब) बँकिंग नियंत्रण कायदा 1949 सहकारी बँकांना कितपत लागू आहे ते विवेचन करा.
b) Discuss the applicability of Banking Regulations Act 1949 to Co-operative Banks.
 - क) तरल मालमत्ता ठेवणे व रोख शिल्लक ठेवणे याबाबतची बँकांवरील बंधने स्पष्ट करा.
c) Explain the requirements as regards keeping of liquid assets and cash reserves by the Banks.

- ड) रिझर्व्ह बँकेचे भारतातील ऋण विस्ताराबाबत माहिती जमा करणे व पुरविणे या कार्याचे थोडक्यात विवेचन करा.
- d) Discuss in brief, the function of Reserve Bank of India regarding collection and furnishing of credit information and data.
- इ) बिगर बँकिंग कंपन्यांच्या नियंत्रणासाठी अलिकडील काळात रिझर्व्ह बँकेने उचललेल्या पावलांची माहिती लिहा.
- e) Discuss the recent steps taken by RBI to regulate Non Banking Financing Companies.

2. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

- अ) खालील प्रत्येकाची तीन-तीन उदाहरणे लिहा.
- i) चलनक्षम दस्तऐवज
- ii) अ-चलनक्षम दस्तऐवज
- iii) चलनक्षम सदृश्य दस्तऐवज
- a) Write three examples of each of the following.
- i) Negotiable instruments
- ii) Non-negotiable instruments
- iii) Quasi-negotiable instruments
- ब) वचनचिठ्ठीचे आवश्यक घटक विवेचन करा.
- b) Discuss the essentials of a Promissory note.
- क) वचनचिठ्ठी व हुंडी यातील फरक स्पष्ट करा. कोणतेही पाच मुद्दे लिहा.
- c) Differentiate between Promissory note and a bill of exchange. Write any five points.
- ड) धनादेशाची पाच वैशिष्ट्ये लिहा.
- d) Write five features of a cheque.

- इ) चलनक्षण दस्तऐवजांचा उचित काळातील धारक कोणाला म्हटले जाते ?
e) Who is a holder in due course of a negotiable instrument?

3. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) चलनक्षम दस्तऐवजांच्या बाबत खालील पार्टींची जबाबदारी विवेच करा.

i) अल्पवयीन

ii) दिवाळखोर

iii) एजन्ट

a) Discuss the liability of

i) Minor

ii) An insolvent and

iii) An agent

as regards negotiable instrument.

ब) चलनक्षम दस्तऐवजाचे हस्तांतरण म्हणजे काय ? ते कोण, केव्हा व कसे करू शकतो ?

b) What is the meaning of Negotiation of a negotiable instrument? Who can do it, when and how?

क) अधिकार नसलेल्या व्यक्तिकडून होणारे हस्तांतरण म्हणजे काय ? त्याची दोन उदाहरणे व परिणाम लिहा.

c) What is meant by Negotiation by unauthorised parties? Write two examples and effects of it.

ड) चलनक्षम दस्तऐवज स्वीकारण्यासाठी सादर करण्याची वेळ, ठिकाण व पुरावा या बाबतचे नियम लिहा.

d) Write the rules regarding Time, Place and Proof of presentation of negotiable instrument for acceptance.

- इ) कलम 76 प्रमाणे चलनक्षम दस्तऐवज रक्कम मिळण्यासाठी सादर करण्याची आवश्यकता केव्हा नसते ?
- e) As per Sec. 76 of the NI Act when its is not necessary to present a negotiable instrument for payment?

4. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

- अ) चलनक्षम दस्तऐवजाचा अनादर झाल्यास नोटीस देण्याबाबतचे नियम लिहा.
- a) Write the rules regarding notice of dishonour of a negotiable instrument.
- ब) अनादराची नोंद व अनादराचा दाखला या बाबतचे नियम लिहा.
- b) Write the rules regarding 'Noting' and 'Protest' of dishonour.
- क) ठेवी विमा व ऋण हमी महामंडळाच्या संचालक मंडळात कोणाचा समावेश असतो व कोणाचा होऊ शकत नाही ?
- c) Who can be a member of the Board of Directors of the Deposit Insurance and Credit Guarantee corporation and who can not be the members on the Board?
- ड) ठेवी विमा योजनेत अलिकडील काळात करण्यात आलेल्या सुधारणा विवेचन करा.
- d) Discuss the recent reforms in the Deposit Insurance Scheme.
- इ) बँकेवर चेक वटविण्याचे बंधन केव्हा राहात नाही ? कोणतेही पाच कारणे लिहा.
- e) When a Banker is not responsible to honour the cheque? Write any five reasons.

